

Δυσλεξία και μουσική διδασκαλία

Μια μαθησιακή δυσκολία δεν σημαίνει ότι το άτομο δεν μπορεί να μάθει, σημαίνει απλώς ότι δεν μπορεί να μάθει με τον τρόπο που μαθαίνουν οι περισσότεροι άνθρωποι. Η διδασκαλία της μουσικής σε παιδιά που έχουν διαγνωστεί με δυσλεξία είναι μια τέτοια περίπτωση. Σε αυτό το επίπεδο, θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι η δυσλεξία, όπως και οι άλλες μαθησιακές δυσκολίες, δεν είναι πρόβλημα των μαθητών, αλλά του τρόπου εκπαίδευσης. Σε μια ιδανική κοινωνία, το σχολείο θα είχε την ευελιξία να προτείνει εναλλακτικούς τρόπους διδασκαλίας, έτσι ώστε ο κάθε μαθητής να μπορεί να ενταχθεί στο πλαίσιο που του ταιριάζει, και η διαφορετικότητα να μην αποτελεί ανωμαλία, αλλά τον κανόνα.

Από τη στιγμή που αναγνωριστούν οι συγκεκριμένες δυσκολίες και το γεγονός ότι οι παραδοσιακές μέθοδοι διδασκαλίας δεν ταιριάζουν στον ιδιοσυγκρασιακό τρόπο τους να μαθαίνουν, τότε μπορούν με σιγουριά να αποφευχθούν πρώτες ατυχείς συναντήσεις τους με τη μουσική και τα ίδια να διαβεβαιωθούν ότι οι δυσκολίες τους δεν οφείλονται σε έλλειψη εξυπνάδας ή προσπάθειας και μελέτης. Οι δυσλεξικοί δεν σκάφτονται μόνο με λέξεις, αλλά και με εικόνες, ήχους και μυρωδιές. Σε αυτή την περίπτωση μπορούν να υιοθετηθούν εναλλακτικές μέθοδοι διδασκαλίας.

Αναφερόμαστε στη διδασκαλία της μουσικής με την έννοια της αγωγής:
μουσική εκτέλεση, τραγούδι, μουσική ακρόαση, σύνθεση, αυτοσχεδιασμός, μουσικά παιχνίδια.

Δεν επικεντρωνόμαστε στη διδασκαλία μουσικών δεξιοτήτων όπως π.χ. ενός σολιστικού οργάνου.

Η εκδήλωση των συμπτωμάτων ποικίλλουν εξαιρετικά από άτομο σε άτομο, με μια κοινή δυσκολία: **εκμάθηση συμβόλων και ταχύτητα αποκωδικοποίησής τους, σε συνδυασμό με πολύ αδύναμη βραχύχρονη μνήμη.**

α) Η αίσθηση του ρυθμού είναι μια μουσική παράμετρος που ταλαιπωρεί πολύ συχνά τα παιδιά που έχουν διαγνωστεί με δυσλεξία. Αυτό που είναι άμεσα παρατηρήσιμο είναι η συχνή ρυθμική τους αστάθεια κατά τη διάρκεια εκτέλεσης κομματιών, αλλά αυτό το αποτέλεσμα πηγάζει από άλλα προβλήματα, όπως αδυναμία στον συντονισμό χεριού-ματιού, αξιοσημείωτη δυσκολία να παίξουν με άλλους εκτελεστές και να κρατάνε σταθερά το ρυθμό στο δικό τους μέρος, σύγχυση όσον αφορά την αμφιπλευρικότητα (δεξί-αριστερό χέρι ή πόδι) και την κατεύθυνση (πάνω-κάτω και ψηλά-χαμηλά στο όργανο). Επίσης, είναι πιθανό να εμφανίζονται δυσκολίες καθαρά κινησιολογικές που αφορούν τις λεπτές κινήσεις των άκρων και οι οποίες μπορούν να σταθούν σημαντικό εμπόδιο στην προσπάθεια απόδοση κομματιών (αυτό που ακούγεται θυμίζει συχνά γραμμή του σειсмоγράφου λόγω απότομων κινήσεων, χωρίς συνεχή ροή.)

β) Η διάκριση του τονικού ύψους είναι άλλη μια ενδεχόμενη δυσκολία. «Σε γενικές γραμμές χρειάζεται περισσότερος χρόνος για να σταθεροποιηθεί η εσωτερική αίσθηση του τονικού ύψους. Αυτό συμβαίνει διότι συχνά παρατηρείται διαφορετική αντίληψη του χώρου και μια σύγχυση με τις κατευθύνσεις, ενώ όσα παιδιά έχουν καλή σχέση με τον χώρο, έχουν την τάση να μπορούν να τραγουδούν με ακρίβεια». Αυτό που μπορούμε να παρατηρήσουμε είναι το αποτέλεσμα της αδυναμίας τους να εσωτερικεύσουν την αίσθηση του τονικού ύψους και να κατανοήσουν τις έννοιες του ψηλά και χαμηλά. Εν συντομία, μπορεί να προκληθεί σύγχυση ως προς τη διάκριση των ίδιων των υψών αλλά και ως προς την ονομασία τους, που εμφανίζεται σε μια αυστηρή σειρά (γενικά, σύμβολα και ονομασίες σε σειρά είναι μια περιοχή -κινούμενη άμμος για άτομα που έχουν διαγνωστεί με αυτή τη μαθησιακή δυσκολία).

γ) Μια άλλη δυσκολία μπορεί να είναι οι **δυναμικές και η χροιά**. Με άλλα λόγια, συχνά είναι δυσδιάκριτες οι **αλλαγές της έντασης**, ενώ το εγχείρημα της διάκρισης και αναγνώρισης **διαφορετικών ηχοχρωμάτων** μπορεί να αποδειχτεί κάτι τελείως ακατανόητο και απροσπέλαστο ή, το λιγότερο, μπερδεμένο.

Ο πιο αμφιλεγόμενος τομέας που συνήθως παρουσιάζεται ως **το πιο σοβαρό εμπόδιο** είναι αυτός των γραπτών συμβόλων και δη για τη μουσική. Εκτός από τη δυσκολία εκμάθησής της, προβλήματα παρουσιάζονται με τα σύμβολα γραμμένα σε 5 διαφορετικές γραμμές, πάνω και κάτω, κάτι το οποίο προκαλεί σύγχυση, ασπρόμαυρα, και με την επιταγή να αποκωδικοποιούνται με κάποιον σταθερό ρυθμό για να συνιστούν εξέλιξη στο μουσικό κομμάτι. Η αδύναμη βραχύχρονη μνήμη και τα προβλήματα συγκέντρωσης και προσοχής, χαρακτηριστικά των περισσότερων παιδιών με διάγνωση δυσλεξίας, καθιστούν την παραπάνω διαδικασία ακόμα πιο δύσκολη. Οι νότες είναι σα να «πετούν» πάνω στο πεντάγραμμο, ενώ οι Prima Vista αναγνώσεις μοιάζουν ακατόρθωτες. Πέρα απ' τα σύμβολα για το ύψος, τον χρόνο και την ένταση που σημειώνονται πάνω στο πεντάγραμμο, η όλη γλώσσα της μουσικής που χρησιμοποιεί κατά κόρον και ιταλικούς όρους δυσχεραίνει κι άλλο τη διαδικασία. Εδώ, είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι η αργή ταχύτητα επεξεργασίας των πληροφοριών και εν προκειμένω των γραπτών μουσικών συμβόλων, συνεχίζει και στην ενήλικη ζωή, αν και η επίμονη εξάσκηση τη βελτιώνει σ' ένα μικρό βαθμό.

Πηγή: «[Δυσλεκτικά παιδιά και Μουσική Διδασκαλία](#)», Μαρίζας Βαμβουκλή